

การใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตอ้อยของเกษตรกร จังหวัดกาญจนบุรี

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จังหวัดกาญจนบุรี

1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

2) เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัว เกษตรกรเกือบสองในสามมีพื้นที่เป็นของตนเอง โดยมีพื้นที่ปลูกอ้อยต่ำสุด 5 ไร่ สูงสุด 500 ไร่ และพื้นที่ปลูกอ้อยเฉลี่ย 67.52 ไร่ พื้นที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 56.19 ไร่

3) เกษตรกรมากกว่าสองในสามมีพื้นที่ปลูกอ้อยระหว่าง 11-50 ไร่ พื้นที่ปลูกอ้อยเฉลี่ย 67.52 ไร่ ผลผลิตอ้อยของเกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งมีผลผลิตระหว่าง 101-1,000 ตัน โดยมีผลผลิตต่ำสุด 30 ตัน ผลผลิตสูงสุด 5,000 ตันและผลผลิตเฉลี่ย 784.24 ตัน และเกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสามใช้ต้นทุนการผลิตอ้อยระหว่าง 4,500 - 4,999 บาท/ไร่/ปี โดยมีต้นทุนเฉลี่ย 4,547.70 บาท/ไร่/ปี

4) เกษตรกรมากกว่าสองในสามใช้เงินทุนของตนเองในการปลูกอ้อย รองลงมาใช้เงินลงทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่ใช้เงินลงทุนจากสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7

2. การปฏิบัติของเกษตรกรตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตอ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จังหวัดกาญจนบุรี

1) พื้นที่ปลูกอ้อยจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนมากมีพื้นที่ปลูกอ้อยที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ การระบายน้ำและอากาศดีเหมาะสมในการปลูกอ้อย เกษตรกรมีการวางแผนในการปลูกอ้อย พื้นที่ไม่มีน้ำท่วมขัง เส้นทางการคมนาคมขนส่งสะดวกและความเป็นกรด - ด่าง (pH) ของดินระหว่าง 5.5 - 7.0

2) การเลือกใช้พันธุ์อ้อยจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมดเลือกใช้พันธุ์อ้อยที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงและมีความหวานมากกว่า 10 CCS เลือกใช้พันธุ์อ้อยที่ต้านทานต่อโรค - แมลง สามารถไว้ต่อได้มากกว่า 2 ครั้ง และอ้อยต่อให้ผลผลิตมากกว่าอ้อยปลูกและเลือกใช้เป็นพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น พันธุ์เค 90-77, พันธุ์เค 76-4 และพันธุ์อุทอง 4

3) การปลูกอ้อยจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนมากปลูกอ้อยโดยยกร่องปลูกอ้อยใช้ระยะระหว่างร่อง 1.0 - 1.5 เมตร ปลูกอ้อยทั้งลำในแปลงส่งโรงงานน้ำตาลและ 2-3 ตา ต่อท่อนในแปลงพันธุ์อ้อยปลอดโรค - แมลง การปลูกอ้อยส่งโรงงานน้ำตาลเกษตรกรเลือกพันธุ์อ้อยที่มีอายุเหมาะสมกับช่วงฤดูที่ปลูกอ้อย ปลูกต้นฤดูฝนโดยใช้พันธุ์อ้อยอายุ 8-10 เดือนและปลูกปลายฤดูฝน (ข้ามแล้ง) ใช้พันธุ์อ้อยอายุ 10 - 11 เดือน ระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน การปลูกอ้อยเกษตรกรใช้พันธุ์อ้อยที่แตกกอมากหรือปานกลาง ปลูกแถวเดี่ยวและพันธุ์ที่แตกกอน้อย ปลูกแถวคู่ ระยะระหว่างแถวคู่ 30-50 เซนติเมตร ดำเนินการก่อนปลูกอ้อยโดยมีการไถตากดิน 7-10 วัน ไถลึก 30-50 เซนติเมตร ดำเนินการก่อนปลูกอ้อยโดยมีการไถตากดิน 7-10 วัน ไถลึก 30-50 เซนติเมตรและเก็บซาก ราก เหง้า หัว และไหลวัชพืชออกจากแปลง มีการปรับพื้นที่ให้มีความลาดเอียงและทำการไถระเบิดดินดานทุกครั้งทีปลูกอ้อยใหม่

4) การดูแลรักษาอ้อยจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนมากตัดอ้อยโดยงดการให้น้ำก่อนตัดอ้อยเข้าโรงงานน้ำตาลระยะเวลา 2 เดือน เกษตรกรจะไม่ทำลายแมลงและศัตรูธรรมชาติที่ช่วยควบคุมการระบาดของโรคและแมลงในไร่อ้อยและเกษตรกรมีการให้น้ำทันทีหลังปลูกและหลังตัดแต่งต่ออ้อย

5) สุขลักษณะและความสะอาดภายในไร่อ้อย จากการศึกษพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติโดยใช้อุปกรณ์ ได้แก่ มีด จอบ และเครื่องพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูอ้อย หลังใช้งานแล้วทำความสะอาดและซ่อมแซม

6) การควบคุมศัตรูอ้อยจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนมาก มีการควบคุมและกำจัดวัชพืชในไร่อ้อยอยู่เสมอ รองลงมา มีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูอ้อยที่สำคัญ เช่น โรคใบขาว โรคใบเหี่ยวเน่าแดง โรคเส้ดำ โรคกอตะไคร้ หนอนกอลายจุดใหญ่ หนอนกอลายจุดเล็ก ดั้วหนวดยาวปลวก แมลงงุนหลวง เพลี้ยจักจั่น และหนู

7) การใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยอย่างถูกต้องและเหมาะสม จากการศึกษการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยอย่างถูกต้องและเหมาะสมพบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด มีการตรวจอุปกรณ์และเครื่องมือให้มีความพร้อมในการใช้งานตลอดเวลาและปฏิบัติตามคำแนะนำในการใช้สารเคมีอย่างเคร่งครัด

8) การเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยจากการศึกษาการเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมดเก็บเกี่ยวอ้อยต่อส่งโรงงานน้ำตาลก่อนอ้อยปลูกใหม่ โดยตัดอ้อยให้ชิดติดดินไม่มีใบอ้อยและยอดอ้อยติดไปเก็บเกี่ยวอ้อยเมื่ออายุ 10-14 เดือนหลังปลูกมีความหวาน 10 CCS และปฏิบัติตามคำแนะนำโดยไม่เผาใบอ้อย ใ้ปุ๋ยและน้ำอ้อยทันทีหลังตัดอ้อย

9) การปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวจากการศึกษาการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวพบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด เก็บเกี่ยวอ้อยโดยใช้แรงงานคนซึ่งต้องส่งอ้อยเข้าโรงงานน้ำตาลภายใน 1-2 วัน เกษตรกรมีการเตรียมรถบรรทุกในการขนส่งไว้ล่วงหน้าก่อนการเก็บเกี่ยว รถบรรทุกที่สะอาดไม่เป็นปื้นและเหมาะสมกับปริมาณอ้อยที่ขนส่ง การขนอ้อยขึ้นรถบรรทุกไม่มีดินและหินติดไปกับลำอ้อย สำหรับอ้อยที่เก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องเก็บเกี่ยวซึ่งต้องส่งเข้าโรงงานน้ำตาลภายใน 24 ชั่วโมง

10) การบันทึกข้อมูลเพื่อให้มีการตรวจสอบได้ จากการศึกษการบันทึกข้อมูลเพื่อให้มีการตรวจสอบได้พบว่า เกษตรกรส่วนน้อยมีการบันทึกข้อมูลในเรื่องการบันทึกวันที่เก็บเกี่ยว ค่าใช้จ่าย ปริมาณคุณภาพ ราคาผลผลิต และรายได้ บันทึกวันที่ให้ปุ๋ย ให้น้ำ ชนิดและอัตราปุ๋ย บันทึกพันธุ์อ้อยที่ปลูกพร้อมวันที่ปลูกอ้อย บันทึกวันที่ศัตรูอ้อยระบาดตามชนิดและปริมาณ บันทึกวันที่พ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูอ้อยตามชนิดและอัตราที่ใช้สารเคมีและบันทึกสภาพแวดล้อมของไร่อ้อย เช่น อุณหภูมิ ความชื้นและปริมาณน้ำฝน

3. ระดับการปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตอ้อยของเกษตรกรในขั้นตอนต่าง ๆ

จากการศึกษาระดับการปฏิบัติของเกษตรกรในขั้นตอนต่าง ๆ ของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตอ้อย พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการเลือกใช้พันธุ์อ้อย การใช้สารเคมีอย่าง

ถูกต้องและเหมาะสม การเก็บเกี่ยวอ้อยและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ เกษตรกรใช้เกษตรดีที่เหมาะสม สำหรับการผลิตอ้อยเกี่ยวกับแหล่งปลูก พื้นที่ปลูกอ้อย การปลูกอ้อย การดูแลรักษาสุลักษณะและความสะอาดในไร่อ้อย และการควบคุมศัตรูอ้อยในระดับมาก มีการปฏิบัติน้อยในเรื่องการบันทึกข้อมูลและในภาพรวมพบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตอ้อย ทั้ง 10 ขั้นตอนในระดับปฏิบัติมาก

4. ปัญหาการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตอ้อย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวอ้อย รองลงมามีปัญหาความยุ่งยากในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ทำให้ไม่สามารถดูแลรักษาอ้อยได้ทั่วถึง เมื่อเก็บเกี่ยวอ้อยแล้วเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องของการให้น้ำแก่อ้อยต่อและอ้อยปลูกใหม่ สาเหตุมาจากการขาดแคลนแหล่งน้ำ เมื่อเกิดโรคแมลงระบาดเกษตรกรไม่สามารถซื้อสารเคมีมาใช้ได้เนื่องจากมีราคาแพงทำให้การดูแลรักษาสุลักษณะในไร่อ้อยไม่ทั่วถึง เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งทำการปลูกอ้อยโดยไม่ได้ใช้พันธุ์อ้อยจากแปลงพันธุ์อ้อยของตนเองและเกษตรกรประมาณครึ่งหนึ่งไม่ได้ทำการบันทึกข้อมูลในการปลูกอ้อย

สำหรับผู้สนใจในเรื่องนี้โดยละเอียดหาอ่านได้จากห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือที่สำนักงานกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย

*****